

**HELSINGIN KAUPUNKI
ULKOMAALAISASIAIN NEUVOTTELUKUNTA**

14.2.2005

TOIMINTAKERTOMUS 2003 - 2004

1.	ULKOMAALAISASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN TEHTÄVÄT.....	1
2.	ULKOMAALAISASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN TOIMINTA KAUDELLA 2003 – 2004.....	2
2.1.	Kaupungin hallintokuntien välinen yhteistyö ja koordinointi, yhteydenpito sidosryhmiin ja maahanmuuttajiin, yhteistyö kuntien maahanmuuttajatyöstä vastaaviin neuvottelukuntiin ja viranhaltijoihin.....	2
2.2.	Kotouttamisohjelman seuranta ja seurantajärjestelmän kehittäminen.....	10
2.3.	Rasismiin vastaisiin ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vaikuttaminen.....	10
2.4.	Maahanmuuttajajärjestöt.....	11
2.5.	EU:n laajeneminen ja työvoimanliikkuvuus.....	12
2.6.	Kansainväliset asiat.....	12
2.7.	Lausunnot ja kannanotot.....	13
2.8.	Tiedottaminen.....	13
3.	AJAKOHTAISET ASIAT.....	14
3.1.	Selvitys maahanmuuttaja-asioihin liittyvistä erityiskysymyksistä 2003 –2004.....	14
3.2.	Esitys kaupunginhallitukselle toiminnan jatkamiseksi vuosina 2005–2006.....	22

Liitteet

1. Neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet 2003 -2004
2. Kotouttamisohjelman seurantatyöryhmien jäsenet
3. Tukholman opintomatkan (2.-3.12.2004) matkaraportti

1. ULKOMAALAISIASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN TEHTÄVÄT

Helsingin kaupunginhallitus on 23.1.1995 päätöksellään perustanut pysyväisluonteisen ulkomaalaisasiain neuvottelukunnan (UNK), jonka tehtävä on koordinoita ja ohjata kaupungin viranomaistyötä maahanmuuttaja-asioissa, seurata maahanmuuttajien olosuhteita, vaikuttaa syrjinnän vastaisiin ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin, pitää yhteyttä muihin toimialalla työskenteleviin tahoihin, järjestöihin ja pääkaupunkiseudun kuntiin. Neuvottelukunta vaikuttaa pääkaupunkiseudun monikulttuuristen palvelujen kehittämiseen ja panostaa Helsingin kansainvälistämiseen ja uudistumiskykyyn.

Kaupunginhallitus nimeää ulkomaalaisasiain neuvottelukunnan ja sen puheenjohtajan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunta antaa toimintakertomuksen toimintakautensa päätteeksi ja tekee ehdotuksen toiminnan jatkamisesta kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitus päätti 3.3.2003 kehottaa sosiaali-, terveys-, kiinteistö- ja opetusvirastoa ja opetusviraston ammatti- ja aikuiskoulutuslinjaa, kulttuuri- ja nuorisoasiainkeskusta, kaupunginkirjastoa, työväenopistoa, kaupungin kanslian yleistä osastoa, kaupungin kanslian talous- ja suunnitteluosastoa sekä koulutus- ja kehittämiskeskusta nimeämään edustajansa sekä näille henkilökohtaiset varajäsenet ulkomaalaisasiain neuvottelukuntaan vuosiksi 2003 – 2004. Kaupunginhallitus myös päätti, että neuvottelukunnan puheenjohtajana vuosina 2003-2004 toimii yhteispalvelujohtaja Ammi Isokallio sosiaalivirastosta.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti antaa neuvottelukunnan tehtäväksi

- kehittää maahanmuuttajien kotouttamisen seurantajärjestelmä ja laatia maahanmuuttajien kotouttamisohjelman seurantaraportti
- työstää maahanmuuttajajärjestöstrategia
- tehdä pitkän aikavälin visiotasoista suunnittelua liittyen EU:n laajentumiseen ja ulkomaisen työvoiman liikkuvuuteen.

Kaupunginhallitus päätti myös kehottaa neuvottelukuntaa tekemään kaupunginjohtajalle esityksen etnistä syrjintää ja rasismien ehkäisyä koskevan ohjeistuksen valmistelusta vastaavan sekä em. kysymyksiä seuraavan työryhmän toimeksiannosta ja kokoonpanosta.

Kaupunginhallitus päätti myös kehottaa neuvottelukuntaa

- toimikautensa alussa laatimaan toimintasuunnitelman sekä toimikautensa päättyessä esittämään kaupunginhallitukselle perustellun näkemyksensä neuvottelukunnan uudelleen asettamisen tarpeellisuudesta ja mahdollisista tärkeinä pitämistään asioista, joita sen mahdollisen seuraajan tulisi käsitellä

- antamaan kaupunginhallitukselle kertomuksen toiminnastaan toimikautensa päättyessä. Toimintakertomus liitteenä.

Hallintokunnat nimesivät edustajansa neuvottelukuntaan (liite) ja varapuheenjohtajaksi neuvottelukunta valitsi keskuudestaan osastopäällikkö Mikko Luukkosen kiinteistövirastosta.

2. ULKOMAALAISIASIAIN NEUVOTTELUKUNNAN TOIMINTA KAUDELLA 2003 - 2004

2.1. Kaupungin hallintokuntien välinen yhteistyö ja koordinointi, yhteydenpito sidosryhmiin ja maahanmuuttajiin, sekä yhteistyö muiden kuntien maahanmuuttajatyöstä vastaaviin neuvottelukuntiin ja viranhaltijoihin

2.1.1. Hallintokuntien välinen yhteistyö ja koordinointi

Neuvottelukunta toimii kaupungin maahanmuuttajille suunnattavien palveluihin liittyvän viranomaistoiminnan koordinoivana tahona ja pyrkii hallintokunnissa tehtävän maahanmuuttajatyön esiin nostamiseen sekä palvelujen kehittämiseen. Neuvottelukunta kokoontui vuonna 2003 10 kertaa ja vuonna 2004 8 kertaa.

Neuvottelukunta tapasi Stj Honkalan ja Sj Björklundin 2.9.2003 sekä Stj Kokkosen 12.11.2004. Tapaamisissa käsiteltiin hallintokuntien maahanmuuttajatyötä ja keskusteltiin neuvottelukunnan tulevaisuudesta (jäsenistön laajapohjaistaminen, puheenjohtajuus sekä tehtävät).

Neuvottelukunnan jäsenet ja pysyvä asiantuntija esittelivät toimikaudella seuraavia ajankohtaisia asioita:

Sosiaalivirasto

- Helsingin pakolaisten vastaanottosopimuksen uusiminen (13.2. ja 12.11.2003)
- Sosiaaliviraston hallinnonuudistus; maahanmuuttoyksikön sisällyttäminen aikuispalvelujen vastuualueelle (11.6.2003)
- Helsingin säilöönottoyksikön tila-asia; Metsälän kiinteistön kunnostamisen aloittaminen (2.9.2003) sekä Metsälän avaaminen joulukuussa 2004
- Uusi ulkomaalaislaki sekä EU:n laajenemisen ja siirtymäaikalain pääasialliset muutokset (13.5.2004)

Koulutus- ja kehittämiskeskus

- Työelämän palvelukeskukset Helsingissä (12.11.2003)
- Maahanmuuttajayhdistysten toiminnan jatko Nokiantielle (22.5.2003)
- Uuteen Työhön yksikön tavoitteet (maahanmuuttajakoulutus) vuodelle 2004 (12.11.2003)
- Uuteen Työhön yksikön kaikille suunnatut ja erityisesti maahanmuuttajille suunnatut palvelut (6.10.2004)

Kiinteistövirasto

- Helsingin asuntotilanne ja maahanmuuttajille jaettavat asunnot (22.5.2003)
- Helsingin kaupungin asunto-ohjelma 2004-2008 (22.5., 11.6. ja 2.9.2003)

Opetusvirasto, yleissivistävä koulutuslinja

- Valmistavan opetuksen tarve syksyllä 2003 (11.6.2003)
- Yleissivistävän koulutuksen monikulttuurisen opetuksen linjaukset (hyväksytty opetuslautakunnan suomenkielisessä jaostossa 29.4.2003)
- Monikulttuurisen opetuksen resursointi sekä maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen aseman muuttuminen uusien opetussuunnitelmien perusteissa: Maahanmuuttajien oma äidinkieli on perusopetusta täydentävää opetusta (2.9.2003)
- Perusopetuksen uusi opetussuunnitelma ja Helsingin kaupungin opetussuunnitelmalinjaukset (13.5.2004)

Opetusvirasto, ammatti- ja aikuiskoulutuslinja

- Helsingin kaupungin kolmen toisen asteen ammatillisen oppilaitoksen (Helsingin tekniikan alan oppilaitos, Helsingin palvelualojen oppilaitos, Helsingin sosiaal- ja terveystieteiden oppilaitos) maahanmuuttajaopiskelijat ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavassa koulutuksessa (40 ov) ja tutkintotavoitteissa ammatillisessa peruskoulutuksessa (3 vuotta). (14.10.2003)

Suomenkielinen työväenopisto

- Maahanmuuttajaopetus (2.9.2003)

Ruotsinkielinen työväenopisto

- Ruotsin ja suomen kielen kurssit ulkomaalaisille, syksy 2003 (2.9.2003)

Nuorisoasiainkeskus

- Monikulttuurisuustyön strategia ja toimenpideohjelma on valmistunut. Etsivä työ keskustassa jatkuu. Maahanmuuttajataustaisten nuorten työllistäminen on järjestetty yhdeksi kokonaisuudeksi, johon Ponnahduslauta- ja Noste-projekti ovat sulautuneet. Vertaisohjaajien koulutus on jatkunut samoin vaikeasti työllistettävien maahanmuuttajien valmentava koulutus. Aktivoiva projekti venäjänkielisille huumenuorille on loppunut, samoin Palmu (paluumuuttaja-projekti). 12-15-vuotiaille paluumuuttajanuorille on perustettu uusi moniammatillinen, koulunkäyntiä ja sosiaalisia taitoja tukeva OPM:n rahoittama kehittämishanke, Spinnu-projekti (syksy 2004)

Kaupunginkirjasto

- Maahanmuuttajataustaisten työharjoittelu kaupunginkirjastossa (2.9.2003).
- Kaupunginkirjastoon perustettu monikulttuurisia kirjastopalveluita koordinoiva ja kehittävä työryhmä (22.3.2004)

Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa

- Kanadan kenraalikuvernööri Adrienne Clarksonin valtiovierailu; Infopankin julkistamistilaisuus 9.10.2003; Avoin oppimiskeskus-projekti loppuu; Caisan messut 16.10.-17.10.2003; (14.10.2003)
- Infopankin jatkorahoitusta haettu työministeriöltä, opetusministeriöltä, Euroopan Sosiaalirahastolta ja SITRA:lta (12.11. ja 15.12.2003)

Kaupunginkanslia

- Evaluate Praxis'n laatima Suomen vuosien 2001-2006 URBAN II yhteisöaloiteohjelman väliarviointi; arvioinnin mukaan ohjelman tavoitteista monikulttuurisuuden tukeminen on hanketoiminnan painotusten osalta toteutumassa kaikkein heikoimmin. Tärkeää, että jatkossa käynnistetään 1-2 maahanmuuttajiin ja monikulttuurisuuteen keskittyvää hanketta (12.11.2003)
- Kaupungin yhteisstrategioista kootaan selonteko kaupunginvaltuustoa varten; osuus maahanmuuttajien kotouttamisesta – tietoja kootaan hallintokunnista (22.3.2004)

Terveysvirasto

- Organisaatiomuutoksen jälkeen Myllypuron ja Itäkeskuksen terveysasemille tullaan keskittämään maahanmuuttaja-asioihin liittyvät asiantuntijakysymykset (12.11.2003)

Maahanmuuttotyön koordinaattori

- Työministeriön kotouttamislain toimeenpanon seurantakyselyn Helsingin vastauksen esittely; työministeriön kotolakityöryhmän ja ns. laatusuositusryhmän työskentelystä tiedottaminen; Uudenmaan TE-keskuksen vetämä ”maahanmuuttajien osaaminen voimavaraksi” – kehittämistyöryhmä
- Opetusministeriön valtionavustukset julistettu kesäkuussa 2003 haettavaksi (yht. 150 000 euroa). Helsingillä mahdollisuus hakea rahoitusta vuonna 2004 alkavaan opintotestelikokeiluun
- Maahanmuuttotyön koordinaattoripäivät Tampereella, Länsi-Uudellamaalla ja Kotkassa
- Ajankohtaista lainsäädännöstä, ministeriöiden kannanotoista, EU-dokumenteista yms.
- KOSE- ja RASE- työryhmien työskentelystä raportointi

Neuvottelukunnan asioiden valmistelusta ja sihteerin tehtävistä vastaa maahanmuuttotyön koordinaattori. Vuoden 2005 alusta lukien maahanmuuttotyön koordinaattori on sijoittunut sosiaaliviraston aikuispalvelujen vastuualueen toiminnan ja johtamisen tuki -yksikköön.

Maahanmuuttotyön koordinaattorin työn kehittämisen painopistealueet olivat neuvottelukunnan toimikaudella 2003-2004 olleet: kotouttamisohjelman seurantaraportin työstäminen; RASE-työryhmän asioiden valmistaminen; ulkomaalaisasain neuvottelukunnan asioiden valmistaminen; tiedottamisen kehittäminen; paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa toimiminen. Koordinaattori on toiminut asiantuntijana eri projektien ohjausryhmissä ja työryhmissä.

2.1.2. Yhteydenpito muihin hallintokuntiin, sidosryhmiin ja maahanmuuttajiin

Neuvottelukunta kuuli muita hallintokuntia ja sidosryhmiä seuraavasti:

- Tutkija Tuula Joronen Helsingin kaupungin tietokeskuksesta esitteli tutkimusta "Helsingin ulkomaalaispolitiikan teoria ja käytäntö. Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa". (27.3.2003)
- Eeva-Liisa Broman, Helsingin sosiaalivirasto, esitteli ehdotusta Helsingin kaupungin osallistumiseksi EU:n Urbact 2002-2006 ohjelman toteuttamiseen. (27.3.2003)
- Projektipäällikkö Anna Savileppä UniServices Ltd:stä esitteli monimuotoisuuden johtamista (24.4.2003)
- Projektipäällikkö Ulla Korhonen, Kulttuuriasiainkeskus Caisa, esitteli Euroopan sosiaalirahaston rahoittaman Avoin oppimiskeskusprojektin koulutus-, työllisyys- ja neuvontatyömallien kehittämistä sekä maahanmuuttajille tarkoitetun internet-sivuston, ns. Infopankin, kehittämistä, jonka sisällöntuotannosta vastaa Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa. Infopankki julkaistiin syksyllä 2003. (11.6.2003)
- Harry Schulman, Tuula Joronen, Timo Cantell Helsingin tietokeskuksesta esittelivät maahanmuuttoon liittyviä tutkimushankkeita ja tiedustelivat tutkimustarpeista tulevaisuudessa. Neuvottelukunta ehdotti seuraavia tutkimuskohteita: maahanmuuttajien asenteet kantaväestöön ja toisiinsa nähden; miksi maahanmuuttajat eivät jää pysyvästi Suomeen – syiden tutkiminen; mitkä ovat Helsingin vahvuustekijät ja valmiustekijät työvoimantarpeen näkökulmasta; työllistymisen rakenteelliset esteet; maahanmuuttajien omat käsitykset kotoutumisestaan; tietoa maahanmuuttajien tiedontarpeista ja miten maahanmuuttajat mieluiten hakisivat tietoa; toisen polven maahanmuuttajuus; maahanmuuttajajärjestöjen toiminta yhteisöllisyyden näkökulmasta (15.12.2003)
- Eila Ahlroth ja Juha Kesänen Koulutus- ja kehittämiskeskuksesta esittelivät Helsingin työllisyysohjelmaa 2004-2006. Maahanmuuttajien osaamista käsitellään horisontaalisesti kaikkien ohjelman tavoitteiden osalta. Eräänä ohjelman toimenpiteenä toteutetaan korkeakoulutettujen maahanmuuttajien työllistämistä edistävä projekti, jonka painopisteenä on tutkinnon rinnastamiseen johtava tai oman koulutuksen mukaiseen työhön pääsyä edistävä koulutus (13.5.2004).
- Neuvottelukunta tutustui 1.6.2004 Helsingin kaupungin HESOTE:n Maahanmuuttajien koulutuksen tutkimus- ja kehittämishanke Kulttuurilaboratorioon (ESR Equal – yhteisöaloiteprojekti), joka päättyi kesäkuussa 2004. Marianne Teräs kertoi hankkeen tuloksista ja hankkeessa kirjoitetut kirjaset jaettiin neuvottelukunnalle.

Neuvottelukunnan yhteydenpito maahanmuuttajiin:

Yhteydenpito maahanmuuttajiin tapahtui mm. maahanmuuttajien kotouttamisohjelman järjestöstrategia-työryhmässä, erilaisissa verkostokokouksissa ja Caisan messuilla vuonna 2003 ja 2004. Lisäksi hallintokuntien eri jäsenet omassa työssään kohtaavat maahanmuuttajaedustajia.

2.1.3. Pääkaupunkiseudun monikulttuurisuus- ja ulkomaalaisasiain neuvottelukuntien tapaaminen 24.2.2004

Vantaan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan, Espoon monikulttuuriasiain neuvottelukunnan ja Helsingin ulkomaalaisasiain neuvottelukunnan järjestyksessä toinen yhteiskokous pidettiin Helsingin Eduskuntatalon auditoriossa 24.2.2004. Kokouksessa käsiteltiin kolmea teemaa: yhdenvertaisuus ja rasismiin vastainen työ, maahanmuuttajien kotouttaminen sekä työllistyminen.

Vantaan monikulttuurisuusasian neuvottelukunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Kimmo Kiljunen totesi avauspuheenvuorossaan, että pääkaupunkiseutu on keskeinen maahanmuuttoa vastaanottava seutu Suomessa, ja tämä pysyvä ilmiö tulee ottaa huomioon kaupunkien työssä. Hän piti arvokkaana sitä, että pääkaupunkiseudun neuvottelukunnat jatkavat keskinäistä yhteydenpitoa ja oppivat toinen toisiltaan.

Yhdenvertaisuus ja rasismiin vastainen työ

Vähemmistövaltuutettu Mikko Puumalainen painotti puheenvuorossaan, että Suomelta on puuttunut valtakunnan tasolla aktiivinen kaupunkipolitiikka, mikä näkyy myös monikulttuurisuuslinjauksissa. Pääkaupunkiseudun oma aktiivisuus voi kompensoida tätä puutetta. Hän painotti kunnan roolia maahanmuuttajien kotouttamisprosessissa, ja nosti esille erityisesti lasten, nuorten ja ikääntyneiden tarpeista huolehtimisen. Uudessa yhdenvertaisuuslaissa tulee kunnille tehtäväksi yhdenvertaisuussuunnitelma, johon kirjataan tavoitteelliset suunnitelmat yhdenvertaisuuden aktiiviseksi edistämiseksi, rasistisiin ilmiöihin puuttumiseksi ja etnisiin konflikteihin vaikuttamiseksi. Vähemmistövaltuutettu esitteli yhdenvertaisuuslain keskeiset tavoitteet ja keinot ja painotti kuulemis- ja osallistumisjärjestelmien luomista kaupungeissa yhteiskunnallisen kotoutumisen vahvistamiseksi.

Helsingin neuvottelukunnan puheenjohtaja Ammi Isokallio esitti pääkaupunkiseudun kaupunkien linjauksia rasismiin vastaiseen työhön. Tärkeätä on tunnistaa mahdolliset rasistiset ja syrjivät ilmiöt, myös epäsuorat, ajoissa ja puuttua niihin nopeasti. Asumisen piirissä oleviin ongelmiin on erityisen tärkeä puuttua ja saada paikalliset järjestöt ja muut toimijat mukaan ratkomaan kysymyksiä. Isokallio totesi, että pääkaupunkiseudun kaupungeilla on hyvää kokemusta, mutta resursseja kotouttamistyöhön tarvitaan kunnolla.

Maahanmuuttajien kotouttaminen

Helinä Kokkarinen työministeriöstä käsitteli puheenvuorossaan kotouttamislakia, sen uudistamista ja erityisesti valtion ja kuntien kustannusvastuiden ongelmia. Kunnissa ja työhallinnossa on koettu ongelmaksiksi se, että kotouttamislakia säädettäessä ei sen toimeenpanoon ohjattu uusia voimavaroja. Hallintovaliokunnan lausuman mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus antaa vuoden 2007 loppuun mennessä eduskunnalle uuden selonteon, jossa otetaan huomioon erityisesti kotouttamisesta aiheutuneet erilaiset kustannukset sekä niiden jakautuminen kuntakohtaisesti sekä valtion ja kuntien kesken.

Työministeriö asetti keväällä 2003 selvitysmiehen, jonka tehtävänä oli selvittää valtion kunnille pakolaisten vastaanotosta aiheutuvien kustannusten korvaamisen riittävyys. Selvitysmies ja hänen tuekseen asetettu työryhmä päätyi siihen, että laskennallisten kustannusten korvaus (laskennallinen korvaus ja valtionosuus) ei kata kunnille pakolaisten vastaanotosta aiheutuvia kustannuksia. Kunnille tehdyssä kotouttamislain seurantakyselyssä nousee esille selkeästi kolme aluetta, jotka ovat toistuneet kehittämistä vaativina alueina: resurssien puute, yhteistyössä esiintyvät ongelmat ja huoli työvoiman ulkopuolelle jääneiden kotoutumisesta.

Kommenttipuheenvuorossaan Kimmo Kiljunen totesi resurssiongelmat tosiasiaksi, mutta esitteli sitä työtä, jota kunnissa on pienillä resursseilla tehty. Vantaalla on toteutettu neuvottelukunnan yhteiskokoukset useiden lautakuntien kanssa, mikä on ollut eräs tapa sitoa kotouttaminen poliittisiin prosesseihin. Kiljunen esitteli Vantaan kaupungin juuri ilmestyneen Monikulttuurisuusohjelman seurantaraportin. Keskeistä on Kiljusen mukaan saada mukaan luottamushenkilöt, ei vain virkakoneistoa; saada monikulttuuristuminen koskemaan läpäisyperiaatteella kaupungin koko hallintoa, viedä työ alueiden käytäntöihin ja saada mukaan maahanmuuttajayhteisöt.

Työelämä ja työllisyys

Helinä Kokkarinen esitteli hallitusohjelman maahanmuuttolinjauksia. Niissä on varauduttu maahanmuutto- ja kotouttamistoimenpiteiden kehittämiseen ja luomaan tarvittaessa edellytyksiä työperusteisen maahanmuuton lisääntymiseen. Hallitus on asettanut maahanmuuttopoliittista ohjelmaa valmistelevan työryhmän, jota johtaa maaherra Rauno Saari. Vastaava ministeri on työministeri Tarja Filatov.

Suunnittelija Elena Wernick Espoon neuvottelukunnasta käsitteli kommenttipuheenvuorossaan maahanmuuttajien suurta työttömyyttä. Monilla korkean koulutuksen saaneista maahanmuuttajista on vaikea työllistyä. Maahanmuuttajien työllistämisen tarvitaan tukipalveluja ja uusia malleja, joita esimerkiksi pääkaupunkiseudun kaupungeissa on kehitetty. Asiakaslähtöiset työmuodot ja moniammatillinen työote ovat tarpeen. Koulutuksen tulee johtaa todellisiin työpaikkoihin, ei pätkätyöllistämiseen. Myös työyhteisöjen monimuotoisuutta täytyy kehittää. Maahanmuuttajataustaisen työntekijän

palkkaamisen pitäisi olla nykyistä kannustavampaa työnantajalle, ja työnantajien yhteiskuntavastuuta tulee korostaa.

Neuvottelukuntien yhteinen kannanotto

Keskustelun jälkeen neuvottelukunnat hyväksyivät yhteisen kannanoton työ-, opetus- sisäasiain- ja sosiaali- ja terveysministeriöille sekä Suomen Kuntaliitolle.

2.1.4. Seudullinen monikulttuurinen tietopalveluhanke SELMA

Pääkaupunkiseudun kaupunkiohjelmassa "Osaaminen ja osallisuus" (työsuunnitelma hyväksyttiin 7.6.2001) toimintalinjan kolme teemana on osallisuuden ja sosiaalisen eheyden vahvistaminen, johon kuuluu monikulttuurisuuden edistäminen. Kaupunkiohjelman seudullisessa valmistelutyössä kehitettiin vuoden 2002 aikana "Monikulttuurinen tietopalvelukeskus" -hanketta, johon osallistuivat Helsingin seudun kuntien eri viranomaisia, Uudenmaanliiton, Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen, Helsingin seudun tulkikeskuksen, työvoimatoimistojen, oppilaitosten ja järjestöjen edustajia.

Suunnitteluprosessin tuloksena pääkaupunkiseudun tietopalveluhanke aloitti toimintansa 14.4.2003. Mukana olevien kuntien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava, Tuusula, Järvenpää) lisäksi hanketta rahoittaa sisäasiainministeriö. Tietopalvelukeskuksen nimeksi tuli "SELMA", ts. seudullinen monikulttuurinen tietopalvelukeskus. Anu Riila jatkoi neuvottelukunnan nimeämänä edustajana hankkeen ohjausryhmässä. Katri Kuukka nimettiin ohjausryhmän varajäseneksi. Johanna Maula toimi ohjausryhmässä projektin hallinnollisena johtajana. Lisäksi SELMA:n ns. hanketiimissä ovat Helsinkiä edustaneet Jyrki Tiihonen opetusvirastosta ja Tuula Joronen Tietopalvelukeskuksesta. Selman verkkopalvelu avattiin 13.5.2004.

SELMA-hanketta käsiteltiin neuvottelukunnan kokouksissa seuraavasti

- Projektipäällikkö Hannele Lautiola esitteli SELMAN toimintaa: sen tavoitteena on kotoutumista tukevan tiedon välittäminen ja yhdistäminen monikulttuurisuustyötä tekeville pääkaupunkiseudulla. (11.6.2003)
- Maahanmuuttotyön koordinaattori kertoi SELMAN taustayhteisöjen työnjaon työstämisestä (12.11.2003)
- Projektipäällikkö Seniha Djhangir ja projektisuunnittelija Elena Ovaskainen esittelivät Selma-hankkeen tilannetta. Verkkopalvelun kävijämääräotos sivulatauksina oli 10 950 elokuussa 2004. Eniten on käytetty suomen kielen koulutushakua (n.38%) ja koulutussivuja yleensä (n.16%). SELMAN suomen kielen -tietokanta on hankkeen kehittynein palvelu. Hankkeen jatkosta ja kehittämissuunnista käydään neuvotteluja. SELMA:n jatkosijoituspaikkavaihtoehtoiksi on esitetty mm. Uudenmaan

TE-keskusta, opetusvirastoa, Helsingin seudun asioimistulkkikeskusta sekä pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskusta. (10.9.2004)

- Kansainvälinen Kulttuurikeskus Caisan johtaja Johanna Maula totesi, että Infopankin jatkorahoitus on edelleen auki. Koska sekä SELMA että Infopankki tarjoavat maahanmuuttaja-asioihin liittyvää tietopalvelua, molemmat ovat sijoitettuna Caisaan, ja erityisesti kustannushyödylliset seikat huomioon ottaen Helsingin kaupungin näkökulmasta, esitettiin Infopankin ja SELMAN kehittämistä yhdessä jatkossa. (10.9.2004)

2.1.5. Maahanmuuttotyön koordinaattorien yhteistyö

Ulkomaalaisasiain neuvottelukunnan asioiden valmistelusta ja sihteerin tehtävistä vastaa maahanmuuttotyön koordinaattori. Neuvottelukunnan toiminnan yhteyteen on perustettu seuraavat erilliset temaattiset alatyöryhmät: tiedotus, ohjaus- ja neuvonta sekä tulkkipalvelut, maahanmuuttajien koulutus (aikuisten maahanmuuttajien kieli- ja ammatilliset opinnot), lapset ja nuoret (nuorisotyö, päivähoito ja esiopetus, peruskoulu, lukio ja ammatillinen koulutus), työllistyminen ja yrittäjyys, järjestöt sekä sosiaali- ja terveyspalvelut. Alatyöryhmät voidaan tulevaisuudessa kutsua koolle ja heidän asiantuntijuutta hyödyntää mm. seurantatietoja toimitettaessa eri tahoille (Uudenmaan TE-keskus, työministeriö, kansainväliset kyselyt, kaupungin hallinto). Alaryhmien kokoonpanoa voidaan tarvittaessa tarkistaa.

Vantaan maahanmuuttaja-asioiden koordinointi on liitetty keskushallinnossa kaupunginkansliaan, jossa toimii maahanmuuttajatyön koordinaattori. Vantaalla on maahanmuuttaja-asioiden neuvottelukunta, joka on perustanut 5 alatyöryhmää. Toiminnan kehittäminen ja seuranta tapahtuu alatyöryhmien kautta. Neuvottelukunnan jäsenistössä on edustettuina poliitikkoja, virkamiehiä sekä maahanmuuttajia. Espoon maahanmuuttajakoordinaattori on sosiaali- ja terveystoimen alaisuuteen kuuluvassa maahanmuuttajatyön palveluyksikössä. Monikulttuuriasiain neuvottelukuntaan kuuluu poliitikkoja, virkamiehiä sekä maahanmuuttajien edustajia. Neuvottelukunnan apuna on kolme työryhmää: koulutus, syrjintä ja tiedotus. Kauniaisissa maahanmuuttajatyötä koordinoi kaupungin kotouttamistyöryhmä, jossa on edustus sosiaali- ja terveystoimesta ja sivistystoimesta. Ryhmään kuuluu myös maahanmuuttajajäsen. Pääkaupunkiseudun koordinaattorit tapaavat säännöllisesti.

Maahanmuuttotyön koordinaattorit ja vastaavat vastuuhenkilöt (esim. maahanmuuttopalvelujen johtajat) tapaavat säännöllisesti: neuvottelukunnan toimikaudella 2003-2004 koordinaattorit tapasivat kolme kertaa:

6.-7.2.2003 Tampere: Valtiovarainministeriön ja työministeriön edustajat esittelivät maahanmuuttajien kotouttamista kustannusten ja keväällä 2003 käynnistyvän pilottiprojektin näkökulmasta. Valtakunnallinen maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvä kustannusseuranta tullaan työministeriön toimesta järjestämään seuraavan kerran vuonna 2005.

16.10.2003 Länsi – Uusimaa: Työvoimatilanteen kehitys Suomessa maahanmuuton ja maahanmuuttajien työllistymisen esteiden poistamisen näkökulmasta – työministeriön edustaja esittelijänä.

4.-5.11.2004 Kotka: Kotouttamislaki ja kustannusten jakaantumisen periaatteet; pakolaisten laskennalliset korvaukset; maahanmuuttajatyön rahoitus, Kaakkois-Suomen maahanmuuttostrategia; työministeriön kotouttamistyön laatuopas ja yhdenvertaisuussuunnitelma; tapaaminen Kotkan maahanmuuttotoimikunnan kanssa.

2.2. Kotouttamisohjelman seuranta ja seurantajärjestelmän kehittäminen

Ulkomaalaisasiain neuvottelukunta sai kaupunginhallitukselta tehtäväksi toimikaudella 2003-2004 laatia maahanmuuttajien kotouttamisohjelman seurantaraportin ja – seurantajärjestelmän. Kotouttamisohjelman seuranta ohjaavan työryhmän (KOSE) järjestäytymiskokous pidettiin 25.4.2003. Työryhmän puheenjohtajaksi valittiin Katri Kuukka (OPEVI), ja varapuheenjohtajaksi Eija Hanni (KOUKE). KOSE:n jäseniksi kutsuttiin edustajat Helsingin työvoimatoimistosta, Uudenmaan TE-keskuksesta, nuorisoasiainkeskuksesta, sosiaalivirastosta, työväenopistosta, Mäkelänrinteen aikuislukioista, sekä kansainvälinen kulttuurikeskus Caisasta. Työryhmien kokoonpano liitteenä.

Seurantaraportti sisältää toimenpiteiden toteutumisen vuosilta 1999 – 2003, siinä arvioidaan kotouttamislain ja kotouttamisohjelman toimeenpanon nykytilannetta Helsingissä ja esitetään toimenpide-ehdotuksia ja -suosituksia vuosille 2004-2010. Seurantaraportin painopisteet ovat tiedotus, ohjaus- ja neuvonta sekä tulkkipalvelut, maahanmuuttajien aikuiskoulutus (suomen kieli ja yleissivistävä opetus), lapset ja nuoret (päivähoito ja esiopetus, peruskoulu ja lukio, ammatillinen koulutus, nuorisotoimi), työllistyminen ja yrittäjyys, järjestöyhteistyö, sosiaali- ja terveyspalvelut. Seuranta varten mittaristoja on kehitetty yhteistyössä Espoon ja Vantaan kaupunkien kanssa. Raportit valmistuvat maaliskuun 2005 loppuun mennessä.

2.3. Syrjinnän vastaisiin ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vaikuttaminen

2.3.1. Rasismin ja etnisen syrjinnän ehkäiseminen Helsingin kaupungin toiminnassa

Neuvottelukunta antoi 15.8.2003 kj:lle esityksen etnistä syrjintää ja rasismin ehkäisyä koskevan ohjeistusehdotuksen valmistelusta vastaavan sekä em. kysymyksiä seuraavan työryhmän toimeksiannosta ja kokoonpanosta. Työryhmän puheenjohtajaksi esitettiin palvelusuhdejohtaja Hannu Tulensaloa kaupunginkansliasta ja sihteeriksi maahanmuuttotyön koordinaattori Anu Riilaa. Kj päätti johtajistokäsittelyssä 24.9.2003 asettaa etnistä syrjintää ja rasismin ehkäisyä koskevan työryhmän (Khs 2003-1604, 70§). Työryhmään nimettiin edustajat seuraavista hallintokunnista:

opetusviraston yleissivistävä ja ammatti- ja aikuiskoulutuslinja, koulutus- ja kehittämiskeskus, kulttuuriasiainkeskus, nuorisoasiainkeskus, sosiaaliviraston sovittelutoiminta, sosiaalivirasto (Itä-Helsinki), terveysvirasto sekä kiinteistövirasto. Suurin osa RASE-työryhmän jäsenistä oli neuvottelukunnan jäseniä tai varajäseniä.

Ns. RASE-ohje hyväksyttiin johtajistokäsittelyssä 6.10.2004 (Khs 2003-1604). RASE- ohje sisältää rasismien ja etnisen syrjinnän ehkäisemisen päämäärät sekä toimenpidesuosituksia päämäärien saavuttamiseksi. Yhdessä virastojen ja laitosten rasismien ja etnisen syrjinnän ehkäisemiseksi asettaman tavoitteiston kanssa *ohje muodostaa yhdenvertaisuuslaissa tarkoitetun yhdenvertaisuussuunnitelman Helsingin kaupunginhallinnossa.*

Ehdotuksen mukaan jokainen virasto ja laitos seuraa asettamansa tavoitteiston toteutumista ja arvioi tuloksia. Tavoitteet ja tavoitteiden toteutuminen raportoitaisiin toimintakertomuksessa. Virastot ja laitokset varautuisivat raportoimaan etnisen yhdenvertaisuuden toteutumisesta myös työministeriölle vuosittain laadittavaa selvitystä varten. Tiedot kootaan keskitetysti. RASE-ohjeen seuranta koordinoi henkilöstökeskus HEKE.

2.3.2. Muu toiminta syrjimättömyyden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi

Maahanmuuttotyön koordinaattori toimitti Helsingin osuuden yhteiseen Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien oppaaseen tahoista, joihin voi ottaa yhteyttä syrjintätapauksissa. Opas julkaistiin nimellä "Oletko kokenut syrjintää tai rasismia?" ohjeita ja yhteystietoja syrjintä- ja rasismirikosten uhreille. Join, Vantaan kaupunki 2004. Koordinaattori osallistui Helsingin myös kaupungin edustajana työministeriön ja Kuntaliiton koordinoimaan 'Join EHV' - hankkeen sekä Etelä - Suomen lääninhallituksen hallinnoimaan, syksyllä 2004 käynnistyneen "Join-in" hankkeen ohjausryhmiin.

2.4. Maahanmuuttajajärjestöt

Maahanmuuttajien kotouttamisohjelman seurannan yhteydessä on pohjustettu maahanmuuttajajärjestö 'strategian' laadintaa; neuvottelukunnan toimikaudella on mm. kartoitettu eri hallintokuntien avustukset maahanmuuttajajärjestöille, joiden perusteella on laadittu n. 50:n helsinkiläisen maahanmuuttajajärjestön kumppanilista. Lisäksi on päivitetty Helsingissä rekisteröityjen maahanmuuttajajärjestöjen osoitetiedot. "Strategiaa" on pyritty rakentamaan vähitellen, mm. avustusten myöntökriteerejä arvioimalla. Kotouttamisohjelman järjestöryhmä kuuli maahanmuuttajajärjestöjä keväällä 2004.

2.5. EU:n laajeneminen ja työvoiman liikkuvuus

Maahanmuuttoyksikön johtaja Päivi Parkkinen esitteli 13.5.2004 EU:n laajenemista uuden ulkomaalaislain valossa:

Uusi ulkomaalaislaki (301/2004) tuli voimaan 1.5.2004 lukien ja samana päivänä EU laajeni 10 uudella jäsenvaltiolla: Viro, Latvia, Liettua, Tšekki, Unkari, Puola, Slovenia ja Slovakia, Kypros ja Malta. Samaan aikaan astui voimaan myös ns. siirtymäaikalaki (309/2004), joka rajoittaa Kyprosta ja Maltaa lukuun ottamatta uusien jäsenmaiden kansalaisten oikeutta työntekoon Suomessa.

Ulkomaalaislain pääasialliset muutokset ovat:

- Työntekijä hakee työntekijän oleskelulupaa, ei enää erikseen työ- ja oleskelulupaa.
- Oleskelulupien myöntäminen siirtyy lähetystöiltä ulkomaalaisvirastolle. Suomen kansalaisen perheenjäsen saa hakea ja odottaa päätöstä oleskeluluvasta Suomessa. Jatkoluvat haetaan paikallispoliisilta.
- Suomen kansalaisen puoliso voi tulla Suomeen odottamaan päätöstä oleskelulupahakemuksesta
- Oleskelulupalajit ovat a) määräaikainen joko tilapäisluontoinen status B tai jatkuva status A b) pysyvä status P. (Lisätietoja osoitteesta: <http://www.uvi.fi>)

EU:n laajenemisen ja siirtymäaikalain pääasialliset muutokset ovat:

- Siirtymäsäännökset koskevat vain ansiotyöhön pyrkiviä kahdeksan uuden jäsenvaltion kansalaisia. Kaikissa muissa tarkoituksissa uusien jäsenmaiden kansalaisilla on oikeus oleskella Suomessa samoilla ehdoilla ja rajoituksilla kuin vanhojen EU-valtioiden kansalaisilla.
- Ko. valtioiden kansalaiset voivat saada oikeuden ansiotyöhön sillä edellytyksellä, että he saavat työvoimatoimiston hyväksyvän päätöksen. Työvoimatoimiston harkintakriteerinä on ennen kaikkea se, onko Suomesta tai vanhoista EU-maista saatavissa työvoimaa ko. tehtäviin. Ulkomaalaislaissa on määritelty tilanteet, jossa tilapäisluontoiisiin tehtäviin (esim. marjanpoimijat) ei tarvita erillistä lupaa.
- Ko. 8 valtion kansalaiset saavat tulla hakemaan työtä esim. työvoimatoimiston kautta ja käyttää mm. neuvontapalveluja, mutta he eivät voi ilmoittautua työttömiksi työnhakijoiksi.
- Tulevien EU-maiden rajoilla säilyy passintarkastus, mutta passien leimaaminen lakkaa

2.6. Kansainväliset asiat

Neuvottelukunta otti 13.2.2003 kantaa Eurocities Social Welfare Committeeen (SWC) Immigration työryhmän ns. "Code of Conduct on the Reception and Integration of Immigrants" dokumenttiin, jota käsiteltiin mm. Eurocities SWC:n Helsingin kokouksessa 13.-14.2.2003. Maahanmuuttotyön koordinaattori osallistui tähän kokoukseen. Maahanmuuttotyön koordinaattori

osallistui lisäksi SWC:n Immigration työryhmän työskentelyyn Dublinissa ja Århusissa 2004.

Neuvottelukunta teki opintomatkan Tukholmaan 2.-3.12.2004. Matkaraportti liitteenä.

2.7. Lausunnot ja kannanotot

Ulkomaalaisasiain neuvottelukunta on toimikaudella 2003 - 2004 antanut lausunnot tai kannanotot seuraaviin asioihin:

- lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Harry Bogomoloffin tekemään vuoden 2004 talousarvioaloitteeseen koskien maahanmuuttajien suomen kielen opetusta ja kaupungin toimintalinjaa (26.5.2003).
- esitys kaupunginjohtajalle etnistä syrjintää ja rasismien ehkäisyä koskevan ohjeistusehdotuksen valmistelusta vastaavan sekä em. kysymyksiä seuraavan työryhmän toimeksiannosta ja kokoonpanosta (15.8.2003)
- esitys Helsingin kaupungin joukkoliikennelautakunnalle: maahanmuuttajien erityistuki ja eläkeläisalennukset julkisissa kulkuneuvoissa (2.10.2003)
- lausunto valtioneuvoston kanslialle, eduskunta: valtioneuvoston selvityspyynnö koskien eräitä ulkomaalaishallinnon erityiskysymyksiä, kirje 13.1.2004 (18.2.2004)
- lausunto kaupunginhallitukselle työministeriön suosituksesta yhdenvertaisuussuunnitelman sisällöiksi, työministeriön kirje 28.4.2004 (3.6.2004)
- lausunto Helsingin tekniikan alan oppilaitokselle: maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan opetuksen lopettamisesta Helsingin tekniikan alan oppilaitoksen Haagan ja Vallilan koulutusyksiköissä (15.6.2004)
- lausunto kaupunginhallitukselle hallituksen esityksen muotoon laaditusta maahanmuuttajien kotouttamislain muutosta koskevasta esityksestä, työministeriön kirje 11.8.2004 (10.9.2004).
- lausunto kaupunginhallitukselle työministeriön asetusalun luonnoksesta etnisten suhteiden neuvottelukunnan uudelleen asettamisesta, työministeriön kirje 5.7.2004 (27.9.2004)
- lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Johanna Sumuvuoren ym. aloitteesta maahanmuutto-ohjelman laatimisesta Helsingille 18.10.2004 (29.11.2004).

2.8. Tiedottaminen

Neuvottelukunta on lähettänyt maahanmuuttajia koskevista ajankohtaisista asioista tiedotteita johtaville viranomaisille ja maahanmuuttaja-asioita käsitteleville lautakunnille. Virastojen edustajat ovat tiedottaneet neuvottelukunnan jäsenistölle kunkin toimialaan kuuluvista ajankohtaisista asioista. Maahanmuuttotyön koordinaattori on tiedottanut ajankohtaisesta lainsäädännöstä, ministeriöiden kannanotoista, EU-dokumenteista jne. sekä

jäseniä että sidosryhmiä. Ulkomaalaisasiain neuvottelukunnan omien internetsivustojen kehittäminen aloitettiin, mutta varsinainen toteutus tulee tapahtumaan toimintakaudella 2005-2006. Neuvottelukunta osallistui Caisan messuille vuonna 2003 ja 2004.

Aineistoa, joka on ollut jaossa neuvottelukunnan jäsenistölle (huom. ei kattava lista)

- Helsingin ammattikoulu Stadian sosiaali- ja terveysalan erikoistumisopinnot "Kulttuurisuus osana ammatillisuutta", 20 ov.
- Helsingin kaupungin tarkastusviraston 2. tarkastusyksikön arviointimuistio maahanmuuttajien kotouttamisohjelman toteuttamiseksi vuosina 1999 - 2002.
- Ikkuna Islamiin 2. Islam aineisto Helsingin koulujen käyttöön. Toim. Ilona Kuukka. Helsingin kaupunki, Opetusviraston yleissivistävä koulutuslinja, 2002.
- Yleissivistävän koulutuksen monikulttuurisen opetuksen linjaukset.
- Kunnalliset suomi toisena kielenä -ja valmistavan opetuksen opetussuunnitelmat.
- Ulkomaalaiset pääkaupunkiseudulla. Pääkaupunkiseudun julkaisusarja B2003:14. YTV
- Opettajan taskukirja kulttuurienvälisestä opetuksesta. HESOTE. 2004
- Mari Haataja - Mervi Salonen. Mava-opiskelijan taskukirja. 2004.
- Kulttuurilaboratorio. Yhteenvetoraportti. The Culture laboratory. A summary report, Helsingin kaupunki, HESOTE. 2004.
- Kohti kokonaisvaltaista maahanmuuttopolitiikkaa – tausta-selvitys maahanmuuttopolitiikan tilasta ja kehittämistarpeista. Raportti valtioneuvostolle 13.11.2003. Reuter, Uusikylä, Karinen. Net Effetc Oy.
- Oletko kokenut syrjintää tai rasismia? Ohjeita ja yhteystietoja syrjintä – ja rasismirikosten uhreille. Join-hanke ja Vantaan kaupunki, 2004.
- Ulkomaalaislaki, 2003
- Yhdenvertaisuuslaki, 2004
- Hallituksen esityksen muotoon laadittu kotouttamislain muutosta koskeva esitys 7.5.2004

3. AJANKOHTAISET ASIAT

3.1. Selvitys maahanmuuttaja-asioihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä 2003 - 2004

3.1.1. Maahanmuuttajat lukuina Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla

Suomessa asuu noin 100 000 maahanmuuttajaa, joista lähes puolet pääkaupunkiseudulla, ts. n. 60 000 asukasta.

Vantaalla ulkomaalaistaustaisia (ts. ulkomaan kansalaiset + ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset), oli vuoden 2003 lopulla n. 12 000. Espoossa

vastaava luku on 13.900, eli n. 6.2 % asukasluvusta; Helsingissä n. 41 000, eli n. 7,7 % koko väestöstä.

Ulkomaan kansalaisia oli Vantaalla vuoden 2003 lopulla n. 8000, Espoossa 9275, ja Helsingissä 29 000. Vuoden 2004 osalta tilastot valmistuvat maaliskuussa 2005.

Vastaanotettuja pakolaisia oli vuoden 2003 Vantaalla 42, Espoossa 93, ja Helsingissä 348. Vastaavat luvut vuonna 2004 olivat: Vantaa 78, Espoo 116 ja Helsinki 227 (luvut sosiaalivirastojen maahanmuuttoyksiköiden asiakkaiksi tulleita).

Helsingin maahanmuuttoyksikön asiakkaiksi otettiin entisen Neuvostoliiton alueelta vuonna 2003 65 paluumuuttajaa. Vastaavat luku vuonna 2004 oli 70 henkilöä.

Omaehtoisesti muista kunnista Helsinkiin muuttaneita pakolaisia vuonna 2003 oli Helsingin sosiaaliviraston maahanmuuttoyksikön saamien tietojen mukaan 245 henkilöä ja vuonna 2004 306 henkilöä.

3.1.2. Helsingin pakolaisten vastaanottosopimuksen uusiminen

Helsingin kaupungilla on ollut vuodesta 1993 lähtien sopimus Uudenmaan Lääninhallituksen (sopimusvelvoitteet siirtyivät Uudenmaan TE-keskukselle vuodesta 1997) kanssa pakolaisten vastaanoton järjestämisestä ja kustannusten korvaamisesta. Sopimuksen mukaan kaupunki huolehtii palvelujen ja toimeentulon järjestämisestä kaupunkiin oma-aloitteisesti muuttaville pakolaisille, samoin kaupungissa asuvien pakolaisten perheen yhdistämishojelman kautta tuleville omaisille. Kaupungille aiheutuvat kustannukset (sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kulttuuripalvelujen samoin kuin palvelujen järjestämisen yleishallinnon kustannukset) korvataan valtion varoista laskennallisena korvauksena enintään kolmen vuoden ajalta. Pakolaisten vastaanoton järjestämisestä aiheutuvia erityiskustannuksia korvataan valtion varoista enintään 10 vuoden ajalta siltä osin kuin kustannukset eivät sisälly laskennalliseen korvaukseen (pakolaisen pitkäaikainen vamma, sairauden edellyttämä pitkäaikainen sairaanhoito, tulkkipalvelukustannukset, alaikäisen ilman huoltajaa Suomeen saapuneen sijoittaminen, erityisistä muista syistä pakolaisten vastaanoton järjestämisestä ja palvelujen toteuttamisesta kaupungille aiheutuvat kustannukset).

Kaupunki voi saada erillistä valtionavustusta valtion talousarvioon varatun määrärahan rajoissa oppivelvollisuus- ja esiopetusikäisten pakolaisten – kuten myös muiden maahanmuuttajataustaisten oppilaiden - vuoden kestävään ryhmämuotoiseen valmistavan opetuksen kustannuksiin. Erillistä valtionavustusta myönnetään myös mt. oppilaiden suomi toisena kielenä opetukseen ja maahanmuuttajien äidinkielen opetukseen.

Ulkomaalaisasiain neuvottelukunta keskusteli 13.2.2003 siitä, tulisiko pakolaisten vastaanottosopimus irtisanoa tai vaihtoehtoisesti, tulisiko

sopimusmuotoa muuttaa siten, että sopimukseen määriteltäisiin kiinteä henkilöluku, jonka Helsingin kaupunki sitoutuu vastaanottamaan. Sopimuksen avoimuutta on perusteltu sillä, että kaupunki pystyy suunnittelemaan vastaanoton omista lähtökohdistaan käsin (esim. asuttaminen ja henkilöresurssit). Avoimeksi jäi kysymys, tulisiko sopimusmuotoa muuttaa siten, että vastaanotettavien pakolaisten määrä määriteltäisiin kiinteäksi.

Neuvottelukunta käsitteli 12.11.2003 uudestaan sopimusta pakolaisten vastaanotosta ja pakolaisista aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Uudenmaan TE-keskus esittää sopimuksen uusimista. Maahanmuuttoyksikön johtaja totesi, että Helsingillä on ollut linja, ettei ns. kiintiöpakolaisia oteta Helsinkiin, mutta sen sijaan Helsingin vastaanottokeskuksen (VOK) asiakkaita, joille on ehdotettu ns. kuntapaikkaa Helsinkiin, tulevat Maahanmuuttoyksikön asiakkiksi. Yksityismajoitukseen jääneiden turvapaikanhakijoiden osuus Helsingissä on noussut. Helsinki vastaanottaa myös pakolaisia, jotka tulevat ns. perheenyhdistämisen kautta Helsinkiin. Lisäksi todettiin, että Helsinkiin muuttaa muualta Suomesta kuntapaikansaaneita pakolaisia.

Sosiaalitoimen johtosäännön 1§ mukaan sosiaalitoimen toimialaan kuuluvat... maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvät kunnan tehtävät (15.12.2004, Kvsto).

Pakolaisten vastaanotosta saadut laskennalliset korvaukset valtiolta olivat vuonna 2003 yhteensä 7 883 803.13 euroa. Luku sisältää takautumia sekä erityiskorvauksia n. 2,5 milj. euroa. Laskennallisten korvausten piirissä oli vuoden 2003 aikana yhteensä 1178 pakolaista. Vuonna 2004 laskennalliset korvaukset olivat yhteensä 4 873 232.20 euroa. Korvausten piirissä oli vuoden 2004 aikana yhteensä 1141 pakolaista.

3.1.3. Lainsäädännön kehitys

Uusi ulkomaalaislaki tuli voimaan 1.5.2003 lukien. Uuden ulkomaalaislain pääasialliset muutokset ovat mm. uudet oleskelulupalajit A määräaikainen jatkuvaluontoinen lupa, B määräaikainen tilapäinen lupa ja P pysyvä oleskelulupa. Oleskeluluvan mukana on tärkeää tietää oleskeluluvan peruste mm. tulkkipalvelujen tilaamisen ja järjestämisen yhteydessä; sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen yhteydessä; työvoimatoimistojen palvelujen järjestämisessä; kansaneläkelaitoksen etuuksien selvittämisessä. Nykyiseen ulkomaalaislain lupien luokitteluun tulisi saada lisäselvityksiä, jotta viranomaiset pystyvät hoitamaan tehtävänsä joustavasti.

Yhdenvertaisuuslaki (20.1.2004) velvoittaa viranomaisia, etnisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi, laatimaan suunnitelman (yhdenvertaisuussuunnitelma) siinä laajuudessa kuin kunkin viranomaisen toiminnan luonne sitä vaatii. Helsingin ns. RASE-ohje hyväksyttiin johtajistokäsittelyssä 6.10.2004 (Khs 2003-1604). RASE- ohjeen tarkoituksena on ehkäistä rasismia ja etnistä syrjintää sekä edistää etnistä yhdenvertaisuutta kaikessa kaupungin toiminnassa. Ohje sisältää rasismin ja

etnisen syrjinnän ehkäisemisen päämäärät sekä toimenpidesuosituksia päämäärien saavuttamiseksi. Yhdessä virastojen ja laitosten rasismin ja etnisen syrjinnän ehkäisemiseksi asettaman tavoitteiston kanssa *ohje muodostaa yhdenvertaisuuslaissa tarkoitetun yhdenvertaisuussuunnitelman Helsingin kaupunginhallinnossa.*

Hallituksen esityksen muotoon laadittu kotouttamislain muutosta koskeva esitys 7.5.2004. Hallitus hyväksyi 20.1.2005 esityksen laiksi, siltä osin kuin se koskee turvapaikanhakijoiden vastaanottoa. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.5.2005. Esityksen tavoitteena on saattaa turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vähimmäisvaatimuksista annettu Euroopan neuvoston direktiivi (2003/9/EY) osaksi kansallista lainsäädäntöä.

3.1.4. Opetustoimi, yleissivistävä koulutuslinja

Kevään 2004 aikana valmistuivat kunnalliset valmistavan opetuksen ja suomi toisena kielenä opetuksen opetussuunnitelmat. Maahanmuuttajien äidinkielen opetus määriteltiin uusissa opetussuunnitelman perusteissa perusopetusta täydentäväksi opetuksiksi, koska sitä toteutetaan erillisen valtionavustuksen turvin. Opetussuunnitelman perusteiden liitteenä on suositus maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen perusteiksi.

Valmistavan opetuksen tarve: syksyllä 2003 valmistavan opetuksen ryhmien määrä oli 31, maksimioppilasmäärä 12 tietyin poikkeuksin. Syksyllä 2004 valmistavan opetuksen ryhmien määrä oli 31.

Maahanmuuttajien äidinkielen opetusta sai syksyllä 2003 2957 oppilasta ja opiskelijaa keskimäärin 8 oppilaan ryhmissä. Opetusta tarjottiin 37 kielessä. Vuonna 2004 keskimääräinen ryhmäkokoo oli sama, oppilaita ja opiskelijoita osallistui opetukseen 3247 ja opetettavia kieliä oli 42.

Monikulttuurisen opetuksen resurssit eivät vähentyneet säästötoimenpiteistä huolimatta.

3.1.5. Aikuisten maahanmuuttajien suomen kielen opetus

Suomen kielen koulutuksen koulutustarjonta ovat vuosina 2003-2004 lisääntynyt. Kohderyhmäkohtaista (luku- ja kirjoitustaidottomat, kotiäidit, nuoret 15-25 vuotiaat, vammaiset, vanhukset) suunnittelua, selvitystyötä ja koordinoitua tarvitaan lisää. Koulutusta ei tarvitse keskittää yhdelle kouluttajataholla, mutta koulutuksen suunnittelussa tarvitaan keskittämistä ja yhteistyötä, samoin koulutuksesta tiedottamisessa, opetustarpeita kartoittavien selvitystöiden laatimisessa jne. Koordinointiin tarvitaan resurssit ja asiantunteva henkilö.

Helsingin suomenkielinen työväenopisto

Vuonna 2004 opistossa oli erityisesti maahanmuuttajille suunnattua opetusta yhteensä 144 kurssia, tuntimäärältään yhteensä 4800 tuntia (5 % koko opetustarjonnasta). Suomen kielen kursseja oli 64, tuntimäärältään 3700

tuntia. Suomen opetusta annetaan perustason alkeiskursseista ylimmän tason kursseihin asti. Työväenopisto on halunnut huolehtia myös pitemmälle edenneiden opiskelijoiden opiskelumahdollisuuksista, koska muut kaupungin oppilaitokset eivät tarjoa ylimmän tason suomenkielen opetusta.

Muuta kuin suomen opetusta maahanmuuttajille järjestettiin yhteiskuntatietoudessa, tietotekniikassa ja jonkin verran englannin kielessä, käsitöissä, kotitaloudessa ja kuvataiteissa.

Ilmoittautuneita kurssilaisia maahanmuuttajien kursseilla oli yhteensä 2189, näistä 1760 suoritti kurssinsa. Suomen kielen kursseilla aloitti opiskelunsa 1207 kurssilaista, joista 861 suoritti sen loppuun. Monet maahanmuuttajat osallistuivat usealle kurssille. Yksittäisiä henkilöitä opistossa opiskeli vuonna 2004 suomen kieltä 765 henkilöä, joista naisia 489, miehiä 276. Lisäksi monet maahanmuuttajat osallistuivat tavanomaiseen opetukseen. Tavoitteena on enenevässä määrin integroida maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita tavanomaiseen opetukseen. Siitä kuinka paljon maahanmuuttajia on tällä hetkellä tavallisilla kursseilla, ei ole kerätty tilastotietoja.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma laadittiin syksyllä 2004 94:lle opiskelijalle, jotka kuuluvat kotouttamislain piiriin. Näiden henkilöiden opiskelu rinnastetaan työvoimapolitiittiseen koulutukseen. Kaikki työväenopisto opetus kustannetaan kaupungin varoista, myös työvoimapolitiittiseen koulutukseen rinnastettava opetus.

Helsingin ruotsinkielinen työväenopisto

Ruotsinkielinen työväenopisto (Arbis) tarjoaa vuosittain runsaat 700 kurssia eri aineissa. Kurssitoiminta pyrkii olemaan yhteen sovitteleva ja on avoin kaikille. Noin 5 % oppilaista on maahanmuuttajia. Vuonna 2003 n. 200 opiskelijaa osallistui ulkomaalaisille tarkoitettuihin ruotsin tai suomen kielen kursseille. Vuonna 2004 osallistui n. 250 opiskelijaa ulkomaalaisille tarkoitettuihin ruotsin tai suomen kielen kursseille.

Aikuislukiot

Aikuisille tarkoitettua suomi toisena kielenä – tarjontaa on syksystä 2002 lisätty aikuislukioissa niin, että se kattaa kaikki kaupungin suomenkieliset aikuislukiot. Opintojen ohjaus kohdistuu opiskelijoiden alkuhaastatteluihin millä etsitään sopiva opiskeluryhmä, itse opiskelun ohjaamiseen ja sen etenemisen seuraamiseen, yhteydenpitoon työvoimaviranomaisien kanssa ja kurssitarjonnan suunnitteluun. Aikuisille maahanmuuttajille on ollut tarjolla myös kuraattoripalveluja.

Itäkeskuksen aikuislukiossa oli vuonna 2003 maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita 130, pidettyjä kursseja 36 ja pidettyjä oppitunteja 1008; Mäkelänrinteen aikuislukiossa vuonna 2003 vastaavasti maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita 430, pidettyjä kursseja 117, pidettyjä oppitunteja 3276. Vastaavat luvut vuonna 2004 olivat: Itäkeskuksen

aikuislukio: opiskelijoita 260, pidettyjä kursseja 63, pidettyjä oppitunteja 1764. Mäkelänrinteen aikuislukio: opiskelijoita 494, pidettyjä kursseja 133, pidettyjä oppitunteja 3724. Kustaa Vaasan ja Ressun aikuislukion tiedot eivät ehtineet raporttiin mukaan.

3.1.6. Maahanmuuttajien työllistymistä edistäviä toimenpiteitä

Helsingin työvoimatoimisto

Ulkomaalaisten työttömien osuus kaikista työttömistä on Helsingin työvoimatoimiston mukaan pysytellyt vuosina 2003 ja 2004 n. 11,5 %:ssa. Ulkomaalaisia työnhakijoita oli Helsingissä vuonna 2003 keskimäärin kuukauden lopussa 5630, joista työttöminä 3334 henkilöä. Vastaavat luvut vuonna 2004 olivat 5932 ja 3433. Kotouttamislain piiriin heistä kuului n. 25 %.

Helsingin työvoimatoimiston ulkomaalaisista työnhakijoista 2293 henkilöä aloitti vuonna 2003 työvoimapolitiittisen koulutuksen ja toimenpitein oli sijoitettu 1140 työnhakijaa. Vastaavat luvut vuonna 2004 olivat 2440 ja 1454.

Parhaiten työllistyvät nk. länsimaista muuttavat, vaikeimmin pakolaisina maahan muuttaneet. Yleisesti voidaan todeta, että maahanmuuttajien polku suomalaisille työmarkkinoille käy nk. sisääntuloammattien kautta (vähän osaamista vaativia matalapalkka-aloja). Yleisille työmarkkinoille työllistymisten lukumäärä oli v. 2003 1655 ja v. 2004 määrä oli 2000. Kotoutujien osuus näistä työllistymisistä oli n. 40 %.

Ulkomaalaisten työnhakijoiden määrä on jonkin verran kasvanut tarkasteluaikana kuten heidän toimintansakin työmarkkinoilla: työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin osallistuminen, samoin työhön yleisille työmarkkinoille työllistyminen. Mainittakoon, että työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin rinnastettavat kotouttavat toimenpiteet lisääntyivät Helsingissä n. 26 % vuodesta 2003 vuoteen 2004.

Vuonna 2004 uusia, ensi kertaa Suomessa työmarkkinoille tulevia kotoutujia rekisteröitiin Helsingin työvoimatoimistossa asiakkaiksi 678 henkilöä.

Koulutus- ja kehittämiskeskus, Uuteen työhön - yksikkö

Helsingin koulutus- ja kehittämiskeskuksen Uuteen työhön - yksikön rahoittamiin suomen kielen koulutuksiin osallistui vuonna 2003 361 ja vuonna 2004 650 henkilöä. Yhteistyökumppaneina suomen kielen koulutuksissa ovat toimineet kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa sekä eräät maahanmuuttajajärjestöt. Opetuksen pääpaino on ollut työelämään siirtymistä tukevassa suomen kielen koulutuksessa.

Koulutus- ja kehittämiskeskuksen Uuteen työhön - yksikkö on toiminut vuoden 2003-2004 helsinkiläisten työttömien työllistymisedellytysten kehittäjänä. Vuonna 2003 Uuteen työhön -yksikön (sekä sosiaaliviraston

töidenjärjestelytoimiston) kautta työllistyi 1563 henkilöä ja heistä maahanmuuttajia oli 287 (18.4%) Vuonna 2004 työllistettyjä oli 1500 ja heistä maahanmuuttajien osuus 267(17,8%):

Uuteen työhön – yksikkö myöntää ns. yhdistelmätuella työllistämisen Helsinki-lisää pitkäaikaistyöttömän palkkaamiseksi. Lisä on 252,- euroa/kk/henkilöä. Vuonna 2003 Helsinki-lisää saavista järjestöistä tai säätiöistä 25 oli maahanmuuttajajärjestöjä: Nämä yhdistykset työllistivät vuoden aikana yhteensä 81 henkilöä eripituisiksi jaksoiksi. Vuonna 2004 38 maahanmuuttajajärjestöä sai Helsinki-lisää ja ne työllistivät 110 henkilöä:

Oppisopimuskoulutuksen aloitti vuonna 2003 120 ja vuonna 2004 126 henkilöä. Vuonna 2003 aloittaneista opiskelijoista oli maahanmuuttajia 17,5% ja vuonna 2004 18%.

Työvoimapolitiittisia rekrytointikursseja yksikkö järjesti vuonna 2003 7 kappaletta, joihin osallistujia 25 % oli maahanmuuttajia. Vuonna 2004 kursseja oli 6 ja maahanmuuttajien osuus opiskelijoista oli 43%

Uuteen työhön - yksikön työllistämistoimenpiteissä ja vuonna 2003 alkaneessa työnhakuvalmennuksessa maahanmuuttajia on kannustettu työn tai opiskelupaikan hakemiseen, kerrottu työmarkkinoista ja kouluttautumismahdollisuuksista sekä parannettu työnhakuvalmiuksia. Maahanmuuttajille on järjestetty työnhaku-valmennusta, jossa edellä mainittujen sisältöjen lisäksi on opeteltu suomalaisen työelämän sanastoa ja työkulttuuria.

Uuteen työhön - yksikössä alkoi vuonna 2002 projekti, jossa osa riittävän suomen kielen hallitsevista maahanmuuttajista ohjataan suomen kielen kurssien jälkeen työhön kaupungin eri tehtäviin. Työharjoittelu ja tukityöllistämisen avulla heillä on mahdollisuus oppia lisää suomen kieltä ja samalla he tutustuvat suomalaiseen työkulttuuriin. Räättälöidyn ohjauksen ja neuvonnan avulla heille annetaan tietoa koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista

Lisäksi vuonna 2004 Uuteen työhön - yksikössä alkoi korkeakoulutettujen maahanmuuttajien työllistymishanke. Hankkeessa järjestettävän täydennyskoulutuksen ja työharjoittelun tavoitteena on antaa korkeakoulutetuille maahanmuuttajille valmiudet toimissa suomalaisessa työelämässä. Hanke on kolmevuotinen ja siihen liittyvät opiskelijavalinnat ja koulutus käynnistyivät vuonna 2004.

Työllistyvä Helsinki hankekokonaisuus

Koulutus- ja kehittämiskeskuksen koordinoima Työllistyvä Helsinki – ESR hanke-kokonaisuus päättyi vuoden 2003 kuluessa Osuma hanketta lukuunottamatta. Hankekokonaisuus koostui kahdeksasta eri hallintokuntien hallinnoimasta työllisyshankkeesta. Projektien teemat liittyivät työllisyyteen, sosiaalityöhön, maahanmuuttajuuteen, sosiaaliseen yrittämiseen ja pk-

yri­tysten koulutusosaamisen kehittämiseen. Erityisesti maahanmuuttajille suunnattuja hankkeita olivat Itäraide projekti ja Noste-projekti.

Sosiaalivirasto

Sosiaaliviraston Töidenjärjestelytoimiston Uusix-verstaiden pajoilla ja rakennusosien kierrätyksessä toiminnan painopiste oli kuntouttavaan työtoimintaan ohjattujen asiakkaiden työtoiminnan järjestäminen ja kehittäminen. Lisäksi järjestettiin maahanmuuttajataustaisille toimintaan liittyvää suomen kielen opetusta, ATK- opetusta ja työnhakuklubitoimintaa.

Majakka Beacon kehittämiskumppaanuus oli Kuntoutussäätiön tutkimus- ja kehittämissyösiön koordinoima hanke, joka koostui yhdeksästä osaprojektista. Pääkaupunkiseudun osaprojekteissa on työskennellyt kaksi työvalmentajaa kussakin. Helsingin osaprojektiin osallistui vuoden 2003 aikana 59 maahanmuuttajataustaista asiakasta. Projekti tarjosi osallistujille työvalmentajan panoksen lisäksi kuntoutusluotsausta Kuntoutussäätiöllä, työnetsiväpalveluja, suomen kielen koulutusta työpaikalla sekä voimavaraistumista tukevaa ryhmätoimintaa Inkerikeskuksessa.

NYP-yrittäjäpalvelut

Vuoden 2003 aikana NYP järjesti kaksi maahanmuuttajien valmentavaa yrittäjäkurssia, joiden pituus oli seitsemän viikkoa. Osallistujia oli yhteensä 36. Kurssien aiheina olivat: yritysmaailmaan liittyvä terminologia, yritys­toiminnan perusteet, yrittäjäyöspainotteinen suomen kieli. Aloitteleville yrittäjille järjestettiin kaksi kurssia, joiden pituus oli 11 viikkoa. Maahanmuuttajataustaisia osallistujia oli 12. Toimiville yrityksille järjestettiin englanninkielinen iltakurssi. Kurssin aiheina olivat yritysverotus,- talous- ja –juridiikka. Kurssille osallistui 20 henkilöä. Yritysneuvontaa annettiin suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, viroksi ja venäjäksi. Asiakaskäyntejä oli vuoden 2003 aikana n. 1000, joista maahanmuuttajien osuus 33 %. Maahanmuuttajien osuus neuvonnan asiakkaista on jatkuvassa kasvussa.

Helsingin työllisyysohjelma

Helsingin kaupunginhallitus asetti helmikuussa 2003 työllisyysasioiden neuvottelukunnan, jonka työskentelyyn osallistuu Helsingin työllistämistoimikunnan lisäksi paikallisia toimijoita. Neuvottelukunnan johdolla valmistettiin työllisyysohjelma vuosille 2004 - 2006. Ohjelman toimeenpanosta vastaa Helsingin koulutus- ja kehittämisskeskus. Se huomioi EU:n työllisyys strategian sekä kansallisen työllisyyden politiikkaohjelman. Helsingin työllisyysohjelma sisältää 6 osiota/tavoitetta: rakennetyöttömyyden purkaminen; ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden turvaaminen; työttömyyden pitkittymisen ehkäisy; yrittäjäyöden tukeminen ja uusien työpaikkojen aikaansaaminen; maahanmuuttajien osaamisen hyödyntäminen; työllisyysasioiden toimijoiden osaamisen ja muutosvalmiuden tukeminen. Työllisyysohjelmassa maahanmuuttajien osaamista tarkastellaan horisontaalisesti kaikkien tavoitteiden kohdalla.

Työministeriö: työvoimatilanteen kehitys Suomessa maahanmuuton ja maahanmuuttajien työllistymisen esteiden poistamisen näkökulmasta

Työministeriön edustaja tiedotti 16.10.2003 valtakunnallisilla maahanmuuttotyön koordinaattoripäivillä Länsi-Uudellamaalla Tammisaarella työministeriön näkemyksistä työvoimatilanteen kehityksestä Suomessa: tuotannon kapeneminen Suomessa on tosiasia; työvoimatarpeita tulee väestön ikääntyessä eikä nykyisellä väestöllä ei selvitä; tärkeää hyödyntää käyttämättömät voimavarat; työvoiman maahanmuuttoa edistämällä ei voida pysäyttää työvoiman vähenemistä, mutta sillä voidaan osin vastata työvoiman saatavuusongelmaan. Työvoimantarvetta tulee lähiaikoina olemaan seuraavilla aloilla: erityisosaamista vaativat tehtävät; hoito- ja palvelutyö; rakennus- ja teollinen työ. Maahanmuuton tulevia rakenteita ohjaa työvoima tarve sekä kansainvälinen kilpailutilanne - ei nykyinen malli. Muuttoreitit Suomeen tuskin olennaisesti muuttuvat (Balttian maat ja Pietarin alue) tulevaisuudessakaan.

Työvoiman maahanmuuttoa edistetään työministeriön näkemyksen mukaan seuraavilla toimenpiteillä: monimuotoinen henkilöstöpolitiikka; joustavat maahanmuuttajasäännökset ja niiden soveltaminen; sekä perheenjäsenten aseman parantaminen. Monikulttuurisuus on erityisesti haaste suomalaiselle johtamiskulttuurille.

Maahanmuuttajien työllistymisen esteiden poistamisen strategiaksi työministeriö esitti:

1. alennetaan rakenteellista työttömyyttä (sis. mm. uudet työvoimapalvelukeskukset) ja torjutaan syrjäytymistä;
2. varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus;
3. parannetaan työn tuottavuutta laadullisesti kestäväällä tavalla;
4. luodaan edellytyksiä aktiiviselle työperusteiselle maahanmuuttopolitiikalle;
5. lisätään yrittäjyyttä ja itsensä työllistämistä.

3.2. Esitys kaupunginhallitukselle toiminnan jatkamiseksi vuosina 2005 - 2006

Neuvottelukunta toteaa toimikauden 2005 - 2006 perusteluina seuraavat asiat:

1. Kotouttamisohjelman seuranta

Neuvottelukunta esittää, että kotouttamisohjelman seurantaraportin valmistamiselle myönnetään jatkoaikaa huhtikuun 2005 loppuun.

Neuvottelukunnan keskeisiä tehtäviä 2005-2006 on kotouttamisohjelman seurantaraportin jalkauttaminen hallintokunnissa sekä seurantaraportissa esitettyjen keskeisten toimenpide-ehdotusten saattaminen kaupungin talousarvioon. Toimikaudella 2005-2006 kootaan järjestyksessä toinen maahanmuuttajien kotouttamisohjelman seurantaraportti.

Kotouttamisohjelman seurannan yhteydessä laadittiin ehdotuksia järjestötoiminnan koordinoinnin kehittämiseksi, millä pyritään myös mm. järjestöjen toiminnan tehokkaampaan seuraamiseen. Neuvottelukunta jatkaa maahanmuuttajajärjestötoiminnan kehittämistä Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla.

2. Helsingin maahanmuutto-ohjelman laatiminen

Neuvottelukunnan toimikaudella 2005 – 2006 laaditaan Helsingille maahanmuutto-ohjelma. Neuvottelukunta suosittaa, että maahanmuutto-ohjelman valmistaminen aloitetaan aikaisintaan syksyllä 2005, jolloin hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma todennäköisesti on valmistunut, samoin maahanmuuttajien kotouttamislain muutosesitys on todennäköisesti saatu voimaan.

Neuvottelukunta jatkaa myös EU:n integraatio- ja laajenemiskehityksen samoin kuin yleisten maahanmuuttajiin liittyvän kansainvälisen keskustelun seuraamista.

3. Syrjimättömyyden ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Toimikaudella 2005-2006 neuvottelukunta tukee ja edistää toimintatapoja, joilla edistetään syrjimättömyyttä ja yhdenvertaisuuden toteutumista monikulttuuristuvassa Helsingissä. Neuvottelukunta tukee toimenpiteitä, joilla edistetään maahanmuuttajien työllistymistä Helsingin kaupungin palvelukseen. Neuvottelukunta tukee toiminnassaan sitä, että henkilöstöpolitiikassa otetaan huomioon ne vaatimukset, joita entistä monikulttuurisempi henkilöstö asettaa työyhteisöjen kehittämiseksi.

Neuvottelukunta vaikuttaa syrjinnän vastaisiin ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin. Toimikaudella 2005 - 2006 neuvottelukunta tukee ja edistää toimintatapoja, joilla edistetään syrjimättömyyttä ja yhdenvertaisuuden toteutumista monikulttuuristuvassa Helsingissä. Neuvottelukunta tukee erityisesti toimenpiteitä, joilla edistetään maahanmuuttajien työllistymistä Helsingin kaupungin palvelukseen.

Neuvottelukunnan jäsenet jatkavat tarvittaessa ns. RASE – työryhmässä. RASE-ohjeen toimeenpanosta raportoidaan tarvittaessa mm. työministeriölle. Koordinoiva taho on henkilöstökeskus.